

רקע עיוני

- ביחידה זו נכללים העניינים הבאים:
- א. הצעתו של ה' לבני ישראל לכרות ברית בינו ובנימ (פסוקים א-ט).
  - ב. ההכנות למעמד הר סיני (פסוקים ז-ט).
  - ג. "ויהי ביום השלישי" - תחילת המעמד (פסוקים טז-כה).

פעילות מקדימה: לימוד המושג "ברית"

כדי להבטיח שבשעת הסיפור יבינו הילדים את המושג ברית, רצוי לקיים לפני הסיפור שיחה בנושא זה. בשיחה יועלו מושגים כמו **הבטחה, הסכם והפדת הסכם** המוכרים לילדים במידה זו או אחרת. הילדים והוגנות יעלו דוגמאות שונות מחיי היום-יום: הבטחה של ילד להרווי ולהפך, הסכמים בחיי הגן בין ילדים או בין הגננת לילדים, הסכמים בין אחים ועוד.

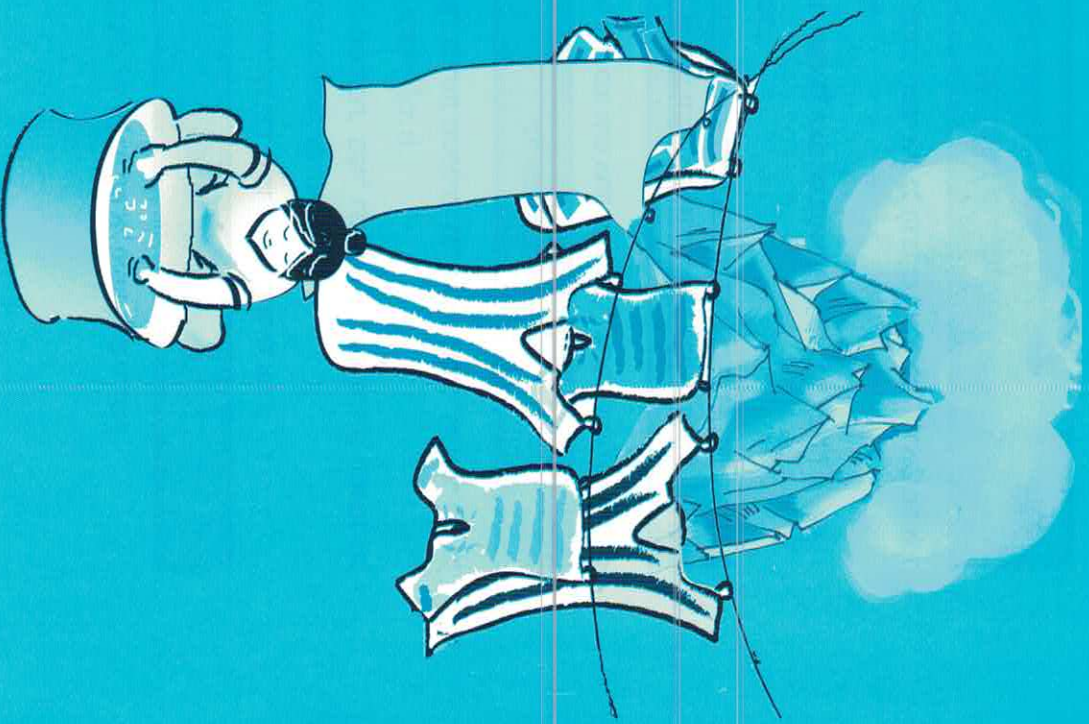
אפשר להמחיש היבטים שונים של המושג המצטבר באמצעות משחקי תפקידים או באמצעות בובות תיאטרון, תוך שילוב המושג החדש "כריתת ברית" במושגים המוכרים - הסכם והבטחה. אפשר להעשיר את הדיון באמצעות תמונות של ברית נישואין, של הסכם בין חברים לאחר סכסוך, הסכם בין מדינות ועוד. אפשר שהילדים יזכרו את המושג מסיפורי בראשית - את הקשת, הברית בין יצחק ואבימלך, וכמובן - ברית המילה.

"ויחן שם ישראל נגד ההר". רש"י: "כאיש אחד בלב אחד" (יט, ב). בזמן הסיפור ראוי להדגיש את ביטויי ה"יחד" בפסוקים, שעלפיהם העם התאגד איש כאחד לעשות את דבר ה': "ויענו כל העם יחד ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה" (יט, ח).

על מתן תורה נאמר "הִסָּפֵת ושמע ישראל - היום הזה נהיית לעם לה' א-להיך" (דברים כה, ט). הפיכת בני ישראל לעם עם כריתת הברית במעמד הר סיני, משמעותה קשירת קשר אמין בין הקב"ה, העם והתורה.

ההכנות למעמד הר סיני 13

פרשת יתרו, פרק יט, פסוקים א-יז

דוד לספר

למדנו שבני ישראל יצאו ממצרים ושרו תפילת הודיה לה'. איזה שיר היה זה? שירת הים.

אפשר לחזור על כמה פסוקים משירת הים בקריאה או בשירה.

אבותינו המשיכו ללכת במדבר. עמוד הענן ועמוד האש הראו להם את הדרך. סיפורנו גם על נס המון והשליי ועל הנסים במרה ופרפדים, והנה בני ישראל באו לחר סיני.

וַתֵּן פַּעֲמֹתַי בְּדֶגְלֵי יָם יִשְׂרָאֵל וְנָתַן ה' הַיָּם לַיָּם וְהַיָּם הָיָה כֶּסֶף

כל העם יצא מול החר - הר סיני, הר הא-להים.

הר סיני מתקשר לקדושת המעמד כולו, ועל כן חשוב לחדגיש את הקדושה של העליו ה' הופיע.

אם הגננת ציינה בסיפור הסנה את הבטחת ה' למשה - "בהוציא את העם ממצרים תעבדו את ה' - לא-הו החר" (ג. יב), מוצע להאזין עתה שוב את עניין הסנה.

כשהגענו אל החר, ה' קרא למשה לעלות אל החר. משה עלה וה' אמר לו: "לך אל בני ישראל ותאמר להם:

אֲנִי רְאִיתִם רֵאיוֹתַם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְמִצְרָיִם וְאֵלֶּיכֶם אֶתְּפֹנֵי נִשְׁרוֹתַי וְאֵלֶיכֶם אֶתְּפֹנֵי פִסְקוֹד

"אתם ראייתם מה שעשיתי במצרים וכיצד הבאתי אתכם לכאן, לחר סיני. העברתי אתכם כמו שהנשר מעביר את גוזליו על הכנפיים שליו".

זהו דימוי מטפורי ולא תיאור מציאותי של נשיאת הגוזלים. עם זאת, הגנת תשקול אם להראות תמונה של נשר וגוזליו במהלך הסיפור או כפעילות מקדימה. דימוי מטפורי זה מבהיר את יחסו של הקב"ה לעמו: דאגה, שמירה ואהבה. הוא מדמה את הצלת

העם מירי מצרים לנשר המגן על גוזליו מפני הצייד.

ה' אמר: "יעשו אני רוצה לכרות אתכם ברית. אני אבטיח לכם משהו ואתם תבטיחו לי משהו. אני אבטיח לכם שתהיו לי עם סגולה, עם מיוחד מכל העמים, וגם אתן לכם מתנה טובה - את התורה, ואתם תבטיחו לי לשמור בקול ולישמור את מצוות התורה.

אֲנִי אֶבְטְחֶם וְאַתָּה תִּבְטְחֵנִי וְיָדְעוּ עַם יִשְׂרָאֵל
כִּי אֲנִי ה' וְלֹא אֵל אֲחֵר

משה יוד משהו ואמר את כל הדברים האלה לבני ישראל. מה אמר משה לכם?

ומה ענו בני ישראל? האם הם הסכימו לכרות ברית עם ה'?
בתורה כתוב:

וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶת כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' לְפָנָיו וַיִּסְמָךְ

"לך אל בני ישראל ואלהם אמר:

כך אמר יחד, כמו איש אחד, עם כל בני ישראל שעומדים ליד החר. בהמשך, בפרשת משפטים, בני ישראל אמרו: "כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע" (כד. א).

אמרה משותפת, בקול רם, עשויה לתת לילדים תחושה של מעורבות והזדהות עם המעמד.

משה עלה חרה אל החר ואמר לה': בני ישראל אמרו:

וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶת כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה'

ה' אמר למשה: "לך אל בני ישראל ואמור להם להתכונן,

וַיִּקְרָא יְהוָה שְׁמֵהּ פְּתִיחָה וַיִּתֵּן לָהּ

כלים נבחרים. הילדים והמבוגרים, הנשים והגברים, כולם יצאו מהאוויר של פתחיח, וישונו לפניהם עכשיו על הר סיני.

וַיִּתְּנֵם יְהוָה לְמֹשֶׁה וְלֵאמֹר הֵנִי מְשַׁלְּחֶם אֵלַי וְעִמָּם

במשפט הבא נלמד מה קרה בחר סיני.

וַיִּקְרָא יְהוָה שְׁמֵהּ יִשְׂרָאֵל וַיִּתֵּן לָהּ

משה יחד אל העם והדיע:

וַיִּקְרָא יְהוָה שְׁמֵהּ יִשְׂרָאֵל וַיִּתֵּן לָהּ

"התכוננו, כי בעוד שלוש ימים יקרה משהו חשוב. ה' ידבר אליכם ואתם תשמעו."

כיצד התכוננו בני ישראל? כיצד יזרו הילדים של בני ישראל בהכנות? הילדים יציעו את הצעותיהם והגנת תוסוף - בני ישראל התרחצו, כיבסו את בגדיהם וכו'.

משה קבע גבול בתחנות החור כדי שבני ישראל לא יעלו אל החור. בני ישראל התכוננו וחינו. עבר יום אחד ולילה, עבר היום השני ועוד לילה. ואז הגיע היום השלישי, היום החשוב.

אפשר לשוחח על נושא המתנה - מה אנו מרגישים כשמחכים לדבר חשוב שיקרה לנו.

וַיִּתֵּן יְהוָה אֶת שְׁמֵהּ יִשְׂרָאֵל לְמֹשֶׁה וְלְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּתֵּן לָהּ

כדי ליצור אווירה של התרגשות ומתח יש להדגיש את המילים "קולות", "קול" ולקרוא את המסוק תוך הרמת קול הדרגתית עד לסיומו (קריטריון).

בני ישראל התעוררו. איזה רעש? קולות וברקים וענן כבד? באמצע הקיץ ברקים רעמים וענן כבד? מה קרה? לפי דעתכם, מה הרגישו בני ישראל? מה הם חשבו?

הצעות לפעילויות בעקבות הסיפור

- * **הצגת ההתננות** של העם לקראת מעמד הר סיני. לאחר שיחה שבה יציעו הילדים כיצד להתכונן, כל ילד יבחר לאיזו קבוצה הוא רוצה להצטרף - לקבוצת המכבסים, לקבוצת המנוקים את המתנה, לקבוצת המתרחצים, לקבוצת המסמנים את הגבול בתחתית ההר וכו'. רצוי ללוות את הפעילות במוזיקה מתאימה. מומלץ שלא להציג חלקים ממעמד הר סיני, כגון דבר ה' אל משה (היחידה הבאה), שכן הצגת נושאים אלה עלולה "לרדד" את עוצמתו ואת ערכו של הסיפור בעיני הילדים.
- * רצוי להעשיר את מרכזי הפעילות בגן ובחצר באבזורים - אריגים לבניית אוהלים, דגלי השבטים, אבזרי ניקוי וכד' - שיעודדו את הילדים לשחק משחק סוציודרמטי חופשי או מודרך סביב הנושאים המסופרים.